

Szerkesztőség és kiadó hivatal
Százénekegy-utca SIMON-ház Kunz József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETME NYEK,

Művészi pénzek és a kiadás körüli pa...
valamint a lap sze lemi részét illető
minden k ö z l e m é n y e k ide intőendők.

Bérmertelen levelek csak ismert kszektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVU PART KÖZLÖNYE.

Megjelen n a p o n k é n t, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre
postán küldve

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 fr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasbasopettisor egyszeri beigtásáért 5k.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyiltér 4 hasbasopettisorért 20 kr.
Hirdetést vagy reclamo t magában foglal
újdonság sora 50 krajozár.

XV. évfolyam 1888.

Debreczen. Szerda, Márczius 28.

63. szám.

Keleti mese.

Európai gondolkodás és európai kul-
tura, a nyugat összes erényei és bünei
részint az előrehaladó korszellem széles
országutain, részint a modern ledérség
titkos rejtek utain beköltöztek a kelő nap
országába. Lassan, de állandóan és fel-
tartóztathatlanul megy véghez a Keleten
a vedlési s átváltozási processus és egy
ügyes statisztikus és emberismerő tán
már ma kitudná számítani, hogy melyik
esztendő melyik napján fog eltűnni az
európai kelet és nyugot közt az utolsó
megkülönböztető jel. De egy mindig meg-
marad, a mi a kelet sajátossága: a phan-
tasia, a meszeserű a gondolkodásban és
cselekvésben. Ma ismét előtűnik van egy
kék virág a valódi keleti phantasia ezen
varázkertjéből. A román miniszterelnök
kénytelen volt — mint a „Pester Cor-
respondenz“ jelenti, — nyilvános kamara-
ülésben egész komolyan, a nélkül, hogy
ajkának a legkisebb mosolyt megenged-
hette volna, tegnap azon nyilatkozatot
tenni, hogy a román kormány teljesen
távol áll egy r o m á n - b o l g á r c s á-
s z á r s á g létesítésének eszméjétől.

Szívesen elhiszük Bratiano
urnak, hogy kormánya, hogy különösen ő
nem kerget ily utópiai álmokat, a mint
ifjúkori dákorumán álmaitól is becsüle-
tesen és józanon elfordult s következetes-
en gyakorlati politikát követ, a
kormány élén áll. De a gyöngébbekben,
különösen a nem gondolkodó nagy tömeg-
ben él a keleti phantasia s nem történí
a prózai valósággal, fáradhatlanul termi
a legkalandosabb virágokat. A román nép
álmodik, néha egész fennhangon, egy
dákorumán, mint bolgár-román császár-
ságról.

És Oroszország nagy gonddal és se-
rényen tenyészti ezen phantasiavirágokat.
Beleillik a lim-lomjába. Hisz Oroszország
játszotta Románia kezébe a tőle elvett
Besszarábia helyett a bolgár Dobrudzsát

s ezzel a bolgár-román császármokra
való buzditást, a mint orosz ügynökök
azok is, a kik a semmirekellő erdélyi
országzaladókat, miután azok feneketlen
semmirevalóságát maguk a románok is
felismerték s őket elkergették, kényszol-
dal és Judás-díjjal tovább etetik, hogy a
dakorumán szédelgést táplálják és
terjesszék. A szédelgés sohasem fog hasz-
nálni, az álom semmivé lesz.

Ausztria-Magyarország vigyáz. Isme-
ri az ellenséget s mindent elkövet, benn
egy mint kifelé, hogy őt ártalmatlanná
tegye. Monarchiánk s különösen Magyar-
ország minden állampolgárnak nemzetisé-
gi különbség nélkül teljes jogegyenlősé-
get és polgári szabadságot ad, de éppen
ezért nem tűr semmiféle irrendentizmust,
sőt tekintet nélkül üldözi s elnyomja azt.
Ami Bulgáriát illeti, monarchiánk ismét-
elten s határozottan hangsúlyozta, hogy
ezen országot a többi Balkán államokhoz
hasonlóan törvényes önállóságában res-
pektálnak és biztosítottak akarja látni.
Bulgária semmiesetre se legyen kiszolgál-
tatva az orosz önkénynek, de ne is tartoz-
zék sem Szerbiához, sem Romániához vagy
Montenegróhoz, hanem kizárólag egyedül
a b o l g á r o k é legyen.

Külföld.

Németország. Frigyes császár uralkodá-
ra jutása óta újra érvénybe lépett a régi po-
rosz traditio, a melynek értelmében minden
fontosabb államkormányzati intézkedés —
nem a császár — és a birodalmi cancellár
közötti szűkebb tanácsban — mint Vilmos
császár alatt — hanem az összes miniszte-
rek jelenlétében tartandó koronatanácsban
döntetik el. A mult hét végén volt az első
ilyen koronatanács, a melyben — mint a
„Nat. Ztg.“ jelenti — Bismarck herceg a
k ü l t u r a i helyzetre vonatkozólag előadta
nézeteit és javaslatait, a melyhez a császár,
nagy elismerése mellett, teljesen hozzájárult.
Ujból láthatják ebből a különböző nyugtalan
elemek, mennyire esalódtak, midőn a Frigyes
császár trónralépésével a német külpolitika
irányváltozására speculáltak.

Anglia pénzügyi helyzete. Angliában a
pénzügyi év márczius 31-én végződik s az an-
gol pénzügyminiszter már tegnapelőtt nyilat-
kozott a most záródó pénzügyi év eredmé-
nyeiről. Unyanekkor az új költségvetést is
előterjesztette. Mindkettő rendkívül megnyu-
gató eredményeket tüntet fel. A mostani év
két millió font sterlingnél nagyobb jövede-
lem fölösleggel záródik, míg a jövő évi elő-
irányzat valami három millió font fölösleget
mutat. A kormány a jövedelmi adót egy pen-
nyel leszállítja s adózáknak más megkönnyí-
téseket is nyújt. E helyett más adóemek
emelését tervezi. A pénzügyminiszter expo-
zéja és előirányzata az alsóházban nagy lelke-
sedéssel fogadtatott.

Az olaszok Afrikában. Az olasz kormány
helyesen cselekedett, midőn tévutra nem ve-
zette magát az abisszini hadak ide oda
vonulásától s nem szállította haza Afrikában
levő csapatait, mint pár héttel ezelőtt tervezte.
Az ellenség a hadviselésre legalkalmasabb
időt szándékosan szalasztotta el, hogy a nagy
hőség beálltával kezdje meg az akciót. — A
legújabb hírek azt jelentik, hogy a nógus és
Ras Alulah egész seregükkel ismét az olasz
erődmények közvetlen közelébe nyomultak
s hogy egy-két nap alatt az itközés be fog
következni. Az olasz csapatok száma elég
nagy arra, hogy a kitűnően felszerelt erődít-
ményi vonalat megtartsák. Csak sze-
rencse lenne Olaszországra, ha a nógus tá-
madna, mert valószínű, hogy vereséget fog
szívni, mire azután ismét jó ideig béké-
ben lesz kénytelen hagyni az olaszokat.

A közigazgatási reform Angliában. Angli-
ában a konzervatív Salisbury kormány új
törvényjavaslatot nyújtott be a parlamenthez
az angol közigazgatás reformjáról. E javaslat
gyökeresen átalakítja Anglia közigazgatási
rendszerét, mely zavarossága miatt most már
farthatatlanná lett. Az új javaslat szerint az
összes közigazgatási teendők egyesítettnek
az ujonan kijelölendő grófságokban, vagyis
megyékben, míg ellenben most különböző
közigazgatási hivatalok működnek egymástól
egészen függetlenül, az által csak zavart
okozva, mert minden külön ügykörrel működő
hatóság más más központi hatóság alatt áll.
A grófsági békebírák állását is reformálni
fogja az új törvény. Jövvőre a békebírákat a
kormány nevezi ki a birtokok sorából. A
britt anyaország következőleg lesz felosztva
az új törvény szerint. Anglia 40, Wales 12,
Skócia 33, Irland 32 grófságra.

Reclivá

M. Az ember még az imént is azt hi-
lette volna, hogy Franciaország lassanként
mégis csak okul saját kárán s kiábrándulva
elvakult szenvedélyeskedéséből, mely annyira
zavart, bonyodalmat, belvillongást okozott s
kifelé annyira rontotta tekintélyét, végre a
higgadt megfontolás útjára tér s államformá-
jának megszilárdítását, nem pedig folyton
gyöngítést fogja munkálni. Gondolhattuk ezt
amaz aránylag nyugodt és méltóságos magatar-
tás nyomán, a melyet az imént a nagy hódító, a
halálos ellenségeként gyűlölt német császár ha-
lála alkalmával tanusított, kisebb utcai de-
monstrációkon, pár szélsőséköző lap illetlen
nyilatkozatain kívül, nagyobb jelentőségű iz-
galom, avagy hevesebb kitörés sehol elő nem
fordulván. Gondolhattuk, továbbá a francia
képviselőház ama biztató jelkényt tekintethő
elhatározása alapján, melylyel a másfél éves
költségvetési huzavona után, rögtönösen el-
intézte a bevételi rovatokat s ezzel az év
elején oly rövid életűnek jósolt Tirard mi-
nisztériumnak alkalmat nyújtott a további
fönmaradásra s italladó reformjának szakszerű
előkészítésére.

És gondolhattuk, főképp, abból a haza-
fiás és észélyes eljárásból, a melylyel a kor-
mány a minden katonai fegyelmet kigonyoló
Boulangier tábornok ellen föllépi mert s a
képviselőház emez erélyes intézkedést helye-
selni késnek mutatkozott, mind az alkot-
mány tekintélyének érdekében, mind pedig,
a respublica egységének és biztonságának
demonstrálások kedvéért.

E számítások, azonban, mint minden szá-
mitás, mely az utóbbi időkben, a franciaik eszé-
lyére és következetességére ezelőtt ismét alap-
talanoknak bizonyultak, a mennyiben legalább,
egyes választókerületek irányából és állás-
foglalásból magára a nemzet akaratára és
elhatározására következtetni lehet. Pedig ak-
kor, a midőn a marseillei választókerületről,
a radicalismus ez ősi fészékéről s továbbá a
hivatalos Franciaország illetékes tényezői
által épen most oly érzékenyen sújtott Bou-
langer tábornokról van szó, aligha nem lehet.

Nos, a Marseilleben és Lyonban teg-
napelőtt lefolyt képviselő választások, e te-
kintetben, ugyancsak sajtóságságokhoz
tetésre nyújtanak a l a p o t. — Marseil-
le választotta Pyat Felix, a commune ügy-
minisztere s leg több szavazatra emelkedett
ellenelölte Herve, az orleanista, ki a párisi
gróf királyságát hirdeti politikai program-
jaként. A laoni választásnál Boulangier, noha

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Az idegességről.

A XIX. század embere méltán lehet
büszke azon óriási haladására, melyet a tudomá-
ny, művészet, ipar és kereskedelem e szá-
zadban tett. Világra szóló felfedezések korszaka
ez. A természet leghatalmasabb erőit, a
gőzt és villamosságot szolgálóivá tette s ez
által ur lett az ember tér és idő felett. A
tudomány és művészetek megszabadultak az
előítélek és ferde fogalmak nagy részétől és
megiffodva új erőre ebredtek. Az orvosi tu-
domány szinte megmérhetetlen haladást tett
a tökéletesség felé, a pusztító ragályok, me-
lyek ellen régebbi időkben csak tapogatózva
és sikertelenül küzdöttek, ma már elvesztet-
ték iszonyu romboló erejüket, módunkban
van magunkat azok ellen okazerően védeni,
okaikat megszüntetni s ha mégis felütik fe-
jüket, ártalmatlanokká tenni. A világkoreke-
delem szö gálatába nagyszerű közlekedési esz-
közök szegődtek, melyek lehetővé teszik, —
hogy a legkülönbözőbb égaljak minden ter-
mékeihez, gyártmányaihoz könnyű szerrel hoz-
zá jussunk.

Mindezekből azt lehetne következtetni,
hogy a modern civilizáció embere napról,
napra közeledik azon boldogsághoz, melyet
egészség, vagyon és műveltség nyújthatnak.
Azonban ez épen nincs így. A modern
cultur embert mindennek lehet mondani, csak
kedélyesnek, nyugodtnak és egészségesnek
nem. Ha otthonát nagy költséggel, kényel-
mesen, lakályosan, műremekekkel feldisítve
berendezte, mely lakás mindent nyújt, a mit
csak műveltség, izlés és vagyon megszerezhet,
neki mind e szép dolgokban jóformán semmi
gyönyörúsége sincs. Mert a mai civilizáció
emberei sápadtak, rossz kedvűek, izgatottak
állhatatlanok. Különösen a nagy városok

ban van ez így, mit legvilágosabban mutat
az üngyilkosságok és elmebetegségek számá-
nak az utóbbi időkben megretentő emelke-
dése.

Lehetetlen a szomorú jelenségeket ta-
gadni. A XIX. századnak, a haladás és száza-
dának egy nagy betegsége van, mely a mult
századok pusztító ragályainak helyét méltán
foglalja el, de a mely ellen nem segít sem
carból sem sublimát, mivel a betegség csirája,
hogy úgy mondjam: bacillus, magában a
század szellemében van. Ez a baj az ide-
g e s s e g.

Hogy mennyire összefügg a betegség
a k u l t u r a f e j l ő d é s é v e l, s különösen
korunk egy nagy fontosságú kérdéseivel
a l é t é r t v a l ó k ü z d é s e s e l, mutatja az,
hogy az idegesség épen ott van legjobban
elterjedve s a legmagasabb fokra fejlődve,
hol az emberek a szó valódi értelmében foly-
tonos munka és élvezet közt osztják
meg idejüket, a nélkül, hogy kellő pihenésre
gondolnának, — nevezetesen Amerikában, és
George Beard, ki az idegességet, mint
számba veendő betegséget legelőször írta le,
azt egyenesen a m e r i k a i b e t e g s é g -
n e k nevezi.

De nemcsak Amerika, hanem a vén Eu-
ropa is eléggé el van látva a modern beteg-
ség csiráival s különösen, mint mondám a
nagy városokban van az elterjedve. E
városok közt, fájdalom nagyon elől áll Buda-
pest, a mi természetes is, mert fővárosunk,
mely minden áron európai nagy városok
szik válni, s azt a célt, a hová Bécs, Páris,
London, Szt. Péterváry, századok alatt jutott
el, néhány évtized alatt akarja elérni — a
legalkalmasabb talajt képezi e betegség kifej-
lődésére.

Nézzük csak közelebbről, mint foly le
egy nap az ilyen nagy városokban, a kultura
víványainak központjában. Az idegen elká-

bulva látja maga mellett elrohanni egy né-
pesebb utcán a nagyvárosi gyalog, kocsin,
lóvasuton, s oly izgalmas mozgás veszi körül
hogy abból a zürzavarból messze kívánczok.
Csak is a nagy városi érzi magát jól ebben
az örökös sietésben, lótas-futásban, mely azon-
ban nem az egészség és erő nyilvánulása,
hanem az ideges izgékonyaság és gyengeség.
Az ő idegrendszerre nem képes már elvi-
selni az egyszerű, nyugodt életet, épen úgy,
mint az inyenéz elgyengült és beteg gyomra
nem tudja az egyszerű házi kosztot élvezni.
Valamint az utóbbi azt hiszi, hogy csupán
pikáns fűszerekkel s a modern konyhaművé-
szet minden raffineriájával összekombinált éte-
leket lehet élvezni, ugy a nagyvárosi ember
elgyengült idegzete is csupán a nagyvárosi
élet túlságos izgalmai iránt bir fogékonyaság-
gal. Es minél tulizgatottabb és betegobb az
idegrendszer, annál különfélebb és pikánsabb
izgató szerek szükségesek annak kielégítésére

De mindez pénzbe kerül, sok pénzbe s
a már élvezetekben kimerült agynak újra
munkához kell fogni, hogy pénzt teremtsen
elő, habár a legnagyobb megerőltetéssel is.

Ilyen módon egy circulus vitiosus áll
elő. Nappal a legnagyobb megerőltetés, alig
marad idő az evésre — hiszen az idő pénz
—, folytonos versenyzés a pénzembernek,
nagy felelősség a hivatalbelinél — s este
üdülés, élvezet minden áron. De a nappali
munkában tulizgatott idegek már csak rend-
kívüli ingerek iránt fogékonyak.

És a nagy városok gondoskodnak az
elfáradt idegek felizgatásáról. Mire valók vol-
nának másra a rémdrámák, házasságtörési
színművek, trapéz művészek, idegrázó és iz-
gató zene, szemet és érkeket ingerlő képek,
látványosságok, erős porok, pezsgők és liqueur-
rök, játék barlangok, pikáns ételek és pikáns
nők, löversenyek klubok; a lapok törvény-
széki rovatai, betörések, sikkasztások, balese-

tek, gyilkosságok, stb. stb. — Es miután a
blazirt nagyvárosi mindezen élvezeteket több-
nyire egészségtelen levegőjű, zsufozt és roz-
szul szellőzött helyiségekben keresztül esi-
náltá, végre teljesen kimerülve pihenni megy,
hogy néhány órai hiányos álom után másnap
rossz kedvvel bágyattan fogjon újra a nem
kevésbbé fárasztó napi munkához.

S ha már most látjuk ezt a vészes tö-
rekvést a pénz és érkei élvezetek után, me-
lyek mellett a legvadabb szenvedélyek át-
hágják korlátaikat, ha látjuk, hogy mindenki
minden áron előre jutni, vagyont, élvezetet,
és tekintélyt szerezni akar, a mily gyorsan
csak lehet, ezt a kimerülést a munkában nap-
pal s élvezetekben éjjel, melyekre csak ekkor
van idő; akkor érteni fogjuk a mai nemze-
dek idegességét a nagy városok lakói között,
kiknek idegei csaknem állandóan izgatottság-
ban s mondhatjuk lázas állapotban vannak.
Az ilyen életmód természetesen idő előtt
kimeríti az életert, s különösen az idegrend-
szer erejét, korai véniséget okoz, mindennemű
szellemi és testi bajokkal.

Eddig szándékosan nem szóltam, arról,
hogy mit értünk e szó alatt: i d e g e s s e g.
Nem szóltam azért, mert egy ilyen fogalmat
meghatározni nagyon nehéz és végre is ha az
ember nagy fejtöréssel egy többé kevésbbé jó
definiót megállapít, a közönség legnagyobb
része vagy nem érti meg, vagy félre érti.
Csupán annyit mondok tehát, hogy a mit az
előzőekben a nagyvárosi életmódról, nagyvárosi
emberekről elmondtam, ugyanaz áll kisebb-
nagyobb mértékben minden oly emberre, a kit
idegesnek szoktunk nevezni. A fentebbiekben
jó részt elmondtam azon okokat is, melyek
az idegességet, mint betegséget létrehozzák,
vagy kifejtetik s melyeket a következőkben
kerekíthetek ki: Az idegesség okai a tuleröl-
tetett szellemi és testi munka és ezzel együtt
az érkei élvezetek utáni fékezhetetlen vágy.

az érdekében működő „nemzeti tiltakozó bizottság” szóval kijelenté jelöltsége elejét, negyvenöt ezer szavazattal többet kapott, míg ellenjelöltjei közül a radikális candidatus csak huszonhat ezret, a conservatív, pedig huszonnégy ezert.

Pyat Félix volt az, ki a commune rettetésére a parancsot s a kit körtársai, sőt pártfelei, úgy jellemezték, mint az állati vad ság, az elvetemültség és ördögi gonoszág incarnatióját. Es ennek a Pyatnak nem valamely mérsékelt köztársasági, avagy radikális, hanem egy monarchista ellenfele volt, ki legközelebb jutott hozzá, a köztársasági Franciaország egyik radikálisabb választókerületében, a fényes hagyományokkal büszkélkedő Marseille-ben. Sőt ennél a jelenségnek is sajátosabb a laoni választás eredménye, a hol ugyan szükebbválasztás vált szükségessé, de a melynél a conservatív kisebbség jelöltje végkép elveszt, bizonyos sokkal inkább fogja a Boulanger hírhedett — hogy sem a radikális Doumer ignota quantitását a második választás alkalmával támogatni.

A katonai szolgálat körében megalázott tábornoknak van, tehát, kilátása a sikerre, annak a Boulangernek, körül a képviselőházban csak az imént kérdezte egy közbeszólo, hogy ugyan micsoda hőstettet végzett valaha? Annak a szájhősnek, a ki majdnem nyíltan hirdeti a köztársaság ellenében a katonai diktatúrát s a körül még saját honfitársai sem tudják, hogy melyik trónkövetelővel áll titkos szövetségben?

Az a szétziláltság, az a megbizhatatlanság, a mely, e sajnálatos jelenségek tanúsága szerint, Franciaországban ismét lábra kezd kapni, valóban kevés kilátást nyújt arra, hogy e nagy és hatalmas nemzet Európa népeinek sorában egyhamar számottevő tényezőként szerepelhessen. Legfőkébb, — ez a körülmény szolgálhat némi vigasztalásul, a melyben arra lehet belőle következtetni, hogy Oroszország evvel a szövetséggel nem sokra fogna menni. Erről az oldalról tehát, nyugodtan nézhetjük a recidivát. . . .

Napi hírek.

— **Husvétii isteni tiszteltek.** Nagy Pénteken és Husvétkor a helybeli ev. ref. templomban következők fogtak egyházi beszédek mondani: Nagy pénteken a nagy templomban, d. e. Ilyés Endre s. lelkész (setleg Némethy Lajos lelkész) d. u. Medgyaszay Gyula s. lelk. a kistemplomban d. e. Ladányi Gyula s. lelk. d. u. Kovács János s. lelk. ispotályi templomban d. e. K. Tóth Kálmán lelk. d. u. Pataky Sándor s. lelkész ünnepkövet. Husvét első napján a nagytemplomban d. e. Medgyaszay d. u. Pataky Sándor kistemplomban, d. e. Kovács János, d. u. Szentgyörgyi Kálmán szénior s. ünnepkövet; ispotályi templomban, d. e. K. Tóth Kálmán, d. u. Szabolcska Mihály s. lelk. s. ün. köv. Husvét második napján, nagytemplomban, d. e. Szentgyörgyi Kálmán, d. u. Szabolcska Mihály; kistemplomban d. e. Szabolcska Mihály, d. u. Pataky Sándor, ispotályi templomban d. e. Pataky Sándor, d. u. Szentgyörgyi Kálmán.

— **A kölcsönös segélyező egylet tagjai** ezennel figyelemztetnek, hogy az ünnepek következtében f. hó 30-án azaz pénteken továbbá husvét vasárnap és hétfőjén hivatalos órák nem tartatnak.

— **Halálhírek.** Márcz. 18-tól 24-ig terjedő héten Debreczen város területén meghalt 15 fi, 14 nőnemű — 29 egyén. Ezek kö-

ev. ref. 21; r. kath. 3, g. kath. 1, luth. 1, izr. 3. Ezzel szemben született 39 gyermek, 24 fiu-15 leány. Ev. ref. 33; r. kath. 2; ág. hitv. 1; izr. 3.

— **Szathmár város „Esdő szótát”-a.** Az árvíz által sulytott Szathmár-Németi város árvíz-védelmi és segélyező bizottsága „Esdő szótát”-ot intézett Magyarországi közönséghez, melyet azon alkalomból, hogy Debreczen város közgyűlésének határozatából a tanács házankénti gyűjtést rendez az árvíz károsultak javára, annyival inkább méltónak találunk a közlésre s azt a nagyérdemű közönség emberbaráti jóindulatába ajánlani. A könyörödmányok gyűjtésére buzditó felhívás leírja az egész catastropha lefolyását s ezután így folytatja: Hála a gondviselésnek, ma már aggodalmaink megszűntek s helyettük a részvét foglalja el szívünket, mely segíteni óhajt a szenvedő szegényeken! Ilyenek pedig nagy számmal vannak s a veszély után negyed napra még mindig 600 vagyon nélkül maradt szegény nyer a városi közpénztár s a közadakozás segélyével napi élelmézt és váru várják a tavaszi munkák beálltá, midőn talán mindenki megkeresheti mindennapi táplálékát. — A város virágzó 26 utcáján, tehát a város területének egy jó negyedén, a hivatalos megállapítás szerint már idáig is 200 ház dől romba. A menekülők egészen szegény része középületekben lön elhelyezve, a többi rész pedig könyörülő emberek, rokonok és ismerősök vendégszerető hájlékaít vette igénybe. A ledőlő házak hány család szerzeményét temették romjaik alá s a víz által felátatott hájlékokból hány fog még a földdel egyenlővé lenni, azt e pillanatban az emberi számítás nem tudja megmondani! Örök hála a gondviselésnek, hogy midőn a felbőszült elem elpusztította a munkának és szorgalomnak gyümölcsét, rombolása közben is megkímélte az emberek életét. E városnak veszélytől ment polgárai naponként fényesen igazolják ugyan, hogy miként bírták s önfeláldozók voltak a nagy veszély idején a védelem és mentés munkájában: úgy most is nagylelkűek az anyagi áldozatok meghozásában; ámde egy város ereje a lelkesedés tüze mellett sem érheti el azt a fokot, hogy képes legyen csak némileg is enyhíteni a veszteséget és nyomort, mit a veszély ezer és ezer polgárra hozott. Magyarország népéhez fordul tehát az azt mondja, ime, egy magyar város lakosai sokat szenvednek, hájléktalanul lett polgárai nélkülöznek. A százkra menő összeomlott házakban oda vesztet a földműves kenyért kereső eszköze s romokba dől az iparos szegény műhelye. Menekülő anyák és gyermekeik ruhátlanok, s ha csak a könyörület nem nyújt nekik, ninesen betevő falatjuk. — Magyarország népének szíve mindig olyan volt, mint a gazdag természetű gyümölcsfa. Önként lenyújtja ágait, hogy könnyebben leszedhesünk, a mi termett rajta! Ily önkényes adakozásra vagyunk bátrak felkérni e sorokban mindazokat, kiknek Isten a jólét mellé érző szívet és hajlamot adott arra, hogy segítsenek embertársaikon. Ha Isten és mi magunk nem segítjük egymást, kitől várjunk e földön részvétet és áldást? . . . A szerzet nevében tolyamodunk tehát Magyarországi népéhez hódoló tisztelettel kérve, kegyeskedjék városunk árvíz-károsultjainak felszólítására szánt áldozatát a szatmári polgármesteri hivatalhoz juttatni. Isten áldása legyen az áldozat jutalm! Böszörményi Károly s. k., kir. tanácsos, polgármester, mint az árvíz védelmi és segélyező bizottság elnöke.

— **Második vágány a magyar-észak-keleti vasuton.** Mint a „Pesti Hírlap” írja: Több

ev. ref. 21; r. kath. 3, g. kath. 1, luth. 1, izr. 3. Ezzel szemben született 39 gyermek, 24 fiu-15 leány. Ev. ref. 33; r. kath. 2; ág. hitv. 1; izr. 3.

— **Második vágány a magyar-észak-keleti vasuton.** Mint a „Pesti Hírlap” írja: Több

az ilyennek jellege a tulizgatottság, álmatlanság stb. A másik már kimerült az egyenlőtlen harcban, idegei végkép kifáradtak s az ilyeneket lehangoltság, részvétlenség jellemzi. Ez utóbbi osztály legnagyobb részét azok képezik, kik már a természetből gyengébb idegzettel látva el, hamar kimerülnek. Ilyenek igen sok vannak a nők közt, kiket már a mindennapi élet bajai, küzdelmei is, anyagi gondok, jövő feletti aggodalom, szerelmi csalódások stb. sokkal könnyebben kizökkentenek az egyensúlyból, mint a testi- és lelki-erősebb férfiakat. A férfiak közt ismét a tulifeszített munka és élvezetvá dászat okozza leginkább az idegességet s így ezek az előbbi osztályba tartozókat szaporítják. Ide valók lesznek e szerint a tudósok, írók, művészek, üzletemberek, gazdagok és nagy ambícióval, de annál kevesebb pénzzel bíró fiatal emberek.

De a két osztály a gyakorlati életben nem választható el ily merően. Tényleg legtöbb azon idegesek száma, kiket tetszés szerint lehetne egyik vagy másik osztályba sorozni. Tulajdonképpen a hány ideges ember van, annyi alakban jelentkezik az idegesség körképe is. — Egyiknél egy, másiknál más tünetek a tulnyomók, a szerint a miat az illető életmódja, társadalmi, családi és anyagi viszonyai, műveltsége, testalkotása hozza magával. Ha valahol, úgy itt kell az orvosnak lelkiismeretesen kutatni a betegség okai után, mert csak úgy értheti meg az összefüggést a tünetek tarka vegyüléke közt. Az osztályozás itt is csak általános értékű, de azért célszerű annyiban, hogy fogalmat nyújt azon két főirányról, melyekben a betegség fejlődni szokott. Nincs az emberi testben oly szerv, mely ideges tüneteket ne mutathatna s azért a betegség tüneteinek vázolásával nincs is más célom, minthogy kimutassam, mennyire változékonyak azok s

magyar vasut vonalán második vágány kiépítése forog tervben. Ily munkálatok a magyar észak-keleti vasut, a kassa-oderbergi vasut, valamint a m. kir. államvasutak miskolcz szerencsi vonalán fognak eszközöztetni. E czélból, mint jelentik, az említett magánvasutak a szükséges költségeket elsősorban kibocsátása által fogják beszerezni, mi megfelelő garancia-főlemlést vonna maga után. A magyar államvasutaknál ellenben a kiadás a közl. miniszterium rendes költségvetésén belül fog fődőzetet találni. A magánvasutak által szükségesek összegek beszerzése czéljából már huzamosabb idő óta folynak tárgyalások különböző pénzüzetekkel.

— **Köszönetnyilvánítások.** A debreczeni Takarékpénztár f. 1888. évi márczius hó 11-én tartott rendes közgyűlése alkalmával a „Debreczeni Könyvnyomdászok segélyező Egylete” részére 10 azaz tíz osztr. értékű firtot volt szives adományozni. Mely kegyes adományért, egy a társulat tekintetes igazgatóságának, mint a tekintetes közgyűlésnek, a fentjelzett egylet nevében, hálás köszönetemet nyilvánítom. Debreczen, 1888. márczius 27. Az elnökség. — A debreczeni Takarékpénztár igazgatósága Szent Egyletünk kórháza javára 10 firtot sziveskedvén adományozta, ezért hálás köszönetemet fejezem ki. Weinberger Lajos a debreczeni izr. Szent Egylet elnöke.

— **A berettyó-ivánfenek-mezőtur-mesterszállási vizszabályozó társulat vasárnap** Na dányi elnökele által rendkívüli közgyűlést tartott, melyben elnök bejelentette, hogy a Berettyó védőtűtése a jégtorlaszok okozta vízár sok helyt szakadást okozott, miután a jégtorlaszok a vízart odáig emelték, hogy az a védőtűtéseken felül omlott ki, tehát emberi erővel a védőtűtéseket megvédeni nem voltak. A társulati tisztviselők önfeláldozóan teljesítették kötelességüket, a catastropha tehát nem tulajdonítható mulasztásaiknak. Mindamelllett vizsgálat fog tartatni, melynek eredménye a legközelebbi közgyűlésnek be fog mutattatni. — **Tárgyalás alá került** ezután a társulat némely tagjai által a sárréti csatorna ellen emelt panasz, de a közgyűlés meggyőződött arról, hogy e csatorna illetékes hatóságok előtt engedélyezési eljárás alatt van és a társulat elnöke és tisztviselői, szemben a csatorna ügyével oly állást foglaltak el, mely a közgyűlés határozataival s a jelen közgyűlés intenciójával is meg egyező; ennél fogva az elnök és tisztviselők által elfoglalt álláspontot helyeselte a közgyűlés és irántuk bizalmat fejezte ki. A szavazást megelőzőleg a gyűlés 4-5 tagja, kik ellenkező véleményben voltak, a tereméből tün tetőleg távozott.

— **Köszönetnyilvánítás.** A debreczeni Takarékpénztár közgyűlése 10 firtot volt szives megszavazni egyletünk javára. Fogadja az adományozó intézet hálás köszönetét. Az izr. betegsegélyező és ápoló nőegylet elnök: Béres.

— **Husvétünnepi vasuti kedvezmények.** A husvétii ünnepek alkalmából márczius hó 31-én a m. kir. államvasutak központi hálózatának összes állomásairól, kivéve a budapest-bánhídi, bpest lörinczi, bpest-horti, bpest-tápiógyörgyei és a bpest-szabadszállási vonalrészek állomásait. 50 százalékkal mérsékelt II. és III. oszt. személyvonatu, 10 nap érvényességű menettértei jegyek adatnak ki Budapestre, az említett napon közlekedő valamennyi személyszállító vonathoz, gyors- és expresszvonatok kivételével, valamint a Budapestre csak április hó 1-én reggeli órákban érkező személy,

— **Husvétünnepi vasuti kedvezmények.** A

mily nehéz köztük gyakran eligazodni. Igen fontos tünete a képződésnek a szellemi munkához való képtelenség. Már e téren is a legtarkább változatokkal találkozunk. Vannak, kik egyáltalában semmi szellemi munkára sem képesek, míg mások csupán hamar kifáradnak abban. Vannak, kik csak egyes szellemi működésekre képtelenek pl. számolásra, míg mások épen egy bizonyos irányban a legmagasabb követelményeknek is meg tudnak felelni, de más tekintetben egy általában hasznavehetetlenek. — Sz valóban a szellemes emberek épen nem ritkák az idegesek közt. Példa erre Beethoven, ki a zenében eddig senki által el nem ért magaslatra emelkedett s a mellett képtelen volt kiadásairól naplót vezetni, holott gyakran megkísérelte. Vannak, kik csak igazító szerek élvezete mellett tudnak dolgozni, de ekkor aztán valóban értékes és maradóan becsü műveket alkotnak. Schiller pszegőt ivott, ha dolgozni akart, Béranger folyton részegeskedett, valamint Lolrd Byron is, Petőfinek a szabadság harc izgalmai között született legszebb költeményei, s hogy az utjabbak közül is említek egyet, Daudet Alphonse, ki a jelenlegi francia regényírók közt tagadhatatlanul a legelső, nem képes addig dolgozni, míg néhány centigramm morfiummal meg nem nyugtatja kimerült idegzetet. Hogy ezen igazító szerek használata a bajt nem gyógyítja meg, sőt fokozza, kézzelfogható.

Az idegesség tüneteire tartoznak nyomás érzete a fejben, mely minden szellemi munka által fokoztatik, továbbá a szemek érzékenysége fény irányt, szeszélyesség és különösen az államtalanság. Ez utóbbi az idegesek életét gyakran türethetlenné teszi s ezért található mai napság oly sok morfinista, mert csak e méreg képes néhány órai nyugalmat szerezni a kimerült betegnek.

vegyes és omnibuszvonatokhoz. A visszautazás bármely személyszállító vonattal, gyors- és expresszvonatok kivételével, bezárólag április hó 9-ig történhetik. A miskolcz füleki bányaréve dobsinai és feledtiszlecei szárnyvonalak állomásain kiadandó menettértei jegyek visszautazás alkalmával a hatvanmiskolci utvágyonon át, valamint a tövis-predali vonalrész állomásairól Nagyvárdon át is érvényesek. — Ugyanez alkalmából Budapestről Bruckon át Bécsbe, valamint viszont is fognak 10 nap érvényességű menettértei jegyek kiadatni következő mérsékelt árakon: II. oszt. 13 firt. 50 kr., III. oszt. 9 firt. 40 kr. megjegyezvén, hogy a Bpestől Bécsbe szóló menettértei jegyek márczius hó 31-én 10 óra 33 perczkor este, a Bécsből Budapestre szólók pedig a 11 óra 10 perczkor este induló személyvonathoz adatnak ki, mely jegyekkel a visszautazás bármely személyszállító vonattal, gyors és expresszvonat kivételével szintén bezárólag április hó 9-ig történhetik.

— **Köszönetnyilvánítás.** A helybeli takarékpénztárnak f. évi márczius 11-én tartott rendes közgyűlése az ingyen iskolatitási alap részére 50 firtnyi adományt szavazván meg, ezen összeget a takarékpénztári igazgatóság kezébe juttatta, melyet is én a ref. egyháznak ide vonatkozó pénztárába bevételre utalványoztam. E jótékonykedést fogadja a takarékpénztár közgyűlése, közelebről annak igazgatósága hálás köszönetem nyilvánítását. Szücs István egyházi főgondnok.

— **A katonaság új cipője.** A gyalogság által viselt bakancsok készítését, ez év elejétől fogva beszüntették, mert kiderült, hogy lábat igen megkínozza és ha megázik, nehezen lehet fel és lehuzni. A mostan meglevő bakancs készletet meg elhasználják, de újakat már nem csináltatnak többé. Utóbbi időben a más fajta cipőkkel tették próbát néhány ezredben és a próbák arra az eredményre vezettek, hogy legjobbaknak bizonyultak azok a különösen e czélra praeparált kenderszövetből készült cipők, melyek lábnyomást nem okoznak és e mellett a vizet sem bocsátják át. A cipő könnyű és hamarosan lehet megtisztítani. Ezeket a cipőket arra az esetre ha behoznák a hadseregbe, csak gamasokkal viselnék katonáink. Egyik bátrányuk volna, hogy a paradés viselethez nem illeken. A további próbákkal a cipők tartósságát akarják kipróbálni és ha ezek is kedvező eredményre vezetnek, könnyen meglehet, hogy a szóban forgó cipőt behozzák a hadseregbe.

— **Köszönetnyilvánítás.** A debreczeni Takarékpénztár tekintes igazgatósága folyó hó 11-én tartott közgyűlésének határozata folytán a kereskedő ifjak önképző egyesülete részére 20 firtot sziveskedett kezemhez juttatni, mely kegyes adományért egyesületünk nevében ezennel hálás köszönetemet nyilvánítom. Debreczen, 1888. márczius 27. Bíró József elnök.

— **A fölmentet Wilson.** A párisi főlebbviteli bíróság Wilsont a rendőri fenytőbíróság ítélletének megsemmisítésével fölmentette. Az indoklásban Wilsonnak és vádlottársainak eljárása a rendjel ügyben szigoruan elítéltetik, de tekintettel arra, hogy csuemlényiek a főállító törvényekbe nem ütköznek, úgy Wilson mint, a többi vádlott fölmentetik.

— **Az „uzsonánk” reformja.** Régi szokás, hogy nálunk a gyakori vendégeskedések s az azokkal járó költségek óriási összeget nyelnek el — haszontalanul. Mint egy párisi divatlevélből értesülünk, ott már e téren észre

Figyelemre méltó az idegeseknél tapasztalható félelem egy vagy más dologtól, p. családii eseményektől betegesektől. Sőt vannak, a kik félnek attól, hogy majd valami ok miatt félni fognak, némelyek félnek sok ember közt lenni, míg mások az egyedülletől rettegnek s nem volnának képesek egy elhagyott utcán egyedül végig menni, míg ha csak egy gyermek kíséri is őket, a félelem megszűnik.

Gyakori tünet a gerincz fájdalom, mely orvosi szempontból ugyan nem lényegesebb a többi tüneteknél, de a betegre nézve igen kínzó, mert azt a benyomást kelti benne, mintha valami veszélyes betegségekben pl. gerinczgyorsorvadásban szenvedne s csakis a szorgos orvosi vizsgálat képes őt megnyugtattani. —

A belső szervek közül a szív, gyomor és belek részéről mutatkoznak gyakrabban nehézségek. De ezekkel még tizedrészes sincs elmondva a tüneteknek, nem is tartozik az ide, csak azt ismételem még, hogy minden képzeltető része az emberi testnek lehet ideges bántalom székhelye s épen ezért mutatnak a tünetek oly nagy tarkaságot.

Az újabb kori orvosi tudomány érdeme az, hogy mind ezen, s még itt el nem sorolt tüneteket egymással összefüggésbe hozta s kellőleg méltányolni tudta. Ma már az idegességet nem tekintjük neveltségek képződésnek, hanem valóságos betegségeknek, melyet gyógyítani lehet és kell. A villamosítás, masszázs, fürdők, egyes gyógyszerek s az egyes egyénekhez alkalmazott különféle gyógy módok szinte csudákat művelnek a XIX. század zaklatott emberének meg val legalább az a vigasztalás, hogy foglalkozásával járó betegsége ellen, sok esetben biztos gyógyítást találhat.

Dr. Tüdös Kálmán.

kezdenek
nak. A m
egyszerű
oda írva
lesz. A
tási va
meg. A
készület
bármilyi
állítani
sütemény
megszere
szokás f
máslél ó
lenség é
összejöv
gond, m
alkalomt
nem jár
nyilván

karékpó
azaz Ti
helybeli
tására.
pénztár
van, fog
hálás k
1888 m
Miklós

ékszere
jómódn
zen aka
közt al
részt a

teknős
gyémán
kalapit
lőzhető
levélal
vannak
apró f
állvány
szült,
tejtébe
szolgál
tag sz
gyémán
arany
alak k
leguaj
pompe
lőhere
mellti
kerek
tokka
ilyen
navék
és az
leguaj
illuzó
nyer
revól
pénzt
drága
val

kvárt
óralá
gyűr
láncz
van

szom
allat
B.
firtny
„Tel
ban
mind
para
leta
Deb
hely
Vikt
ter
a m
han
kar
kas
„Sz
táru
lege
egy
Aps
aty
tele
vat
da
lett
vál
nal
tut
sér
ille
utá
sze
mé
ér
ak
saj
pe
lan
sz
lo
ke
me
la
te
le

Kiadó bolt és lakás.

A debreczeni 575. sorszámú háznál Csapó-Meszana utca sarkán

egy bõlthelyiség

a hozzátartozó lakással és raktárral együtt bérbe kiadó. A feltételek iránt értekezhetni alólírotnál.

SZABÓ ANTAL

üggyéd

Nagy-uj utca 1597.

Haszonbérlet.

H.-Vámos-Péres község tulajdonát tevő nagy-fülöpi pusztán 200 db. nagy vagy ennek megfelelő kisebb jószágra folyó év ápril 2-ik napjának délután 3 órájkor

tartandó nyilvános árverésen legelő fog a községi elöljáróság által folyó évre haszonbérbe adadni mire a bérelni szándékozók tisztelettel meghívattak.

Megjegyeztetik, hogy egy nagy jószág helyett 2 db. rugott borju vagy 5 db. juh számítottak. Sertésre a legelő nem adatik ki. A feltételek az árveréskor, addig is a jegyzői irodában megtekinthetők.

Az elöljáróság.

Kiadó lakások

A Miklós-utczán özv. Deutsch Jakabné házában

egy utcai uri lak,

mely áll 5 szobából, nagy üvegezett folyosóval, minden hozzátartozóval május elsejétől kezdve kiadó.

Értekezhetni a lakás iránt az ugyanott lakó háziasszonnyal.

92.
420. szám.

ÁRJEGYZÉK.

az „ISTVAN“ gőzmalom készítményeinek

KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL, DEBRECZENBEN

és az 1887. április 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyűlésen megálapított 1887. évi június 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint.

	100 kil
A. Asztali dara nagyszemű	16.—
B. Szinte közepszerű	15.—
0. Királyliszt	15.20
1. Lángliszt	14.60
2. Montliszt	14.20
3. Zsemlyeliszt 1-ső rendű	13.60
4. " 2-od rendű	13.—
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű	12.20
6. szinte 2-od	11.20

	100 kil.
7. Közép kenyérliszt 1-ső	10.80
8. " 2-od	10.—
8 1/2. Barna " 1-ső	9.20
8 3/4. " " 2-od. á 70 kigr.	7.80
9. Láblliszt " á 70 kigr.	6.40
10. Verea liszt " á 50 kigr.	—
11. Finom korpa zsákkal 50 "	3.40
12. Durva korpa zsákkal á 50 kigr.	3.—

A finom és durva korpa árából eddig engedélyezett 5%-töli engedmény a fennmili ett egyezmény folytán szintén beszűntetett.

Debreczen, 1888. Február 24.

Hirdetés.

Hajdu-Nánáson, a főpiac közvetlen közelében, egy magában álló

nagy bõlthelyiség

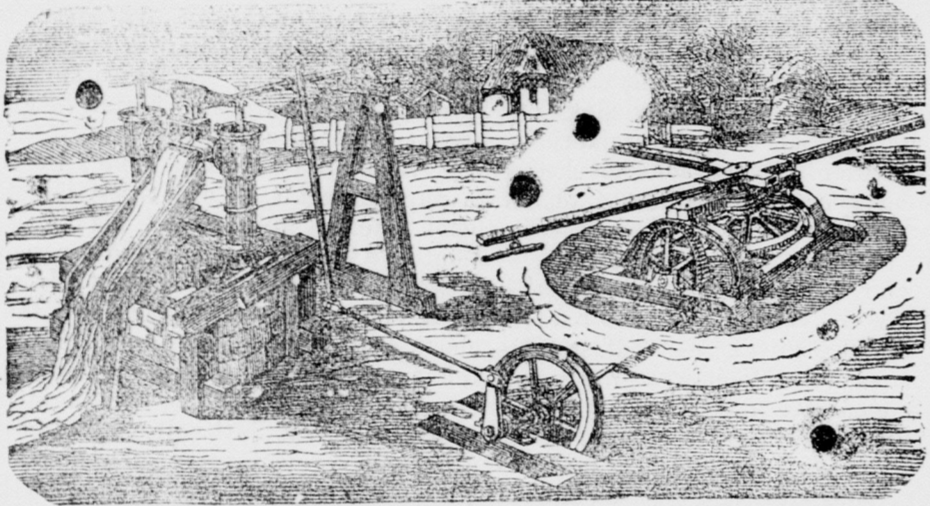
f. évi Május 1-ső napjától kezdve bérbe kiadó.

Értekezni lehet Hajdu-Nánáson a Gyógyszertárban.

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára harang és ércöntödéje
BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet

kutakban és mindennemű szivattyukban

Elvállal teljes vízvezetékek berendezését városok, földbirtokosok és magánzók részére, modern technical alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ ÉS MAGÁN FÜRDŐK
felszerelésére

szagmentes űrszékek

felállítására s minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére.
Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos ivenk, hivatalos nyomtatványok

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok.

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabbarakon állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Szerkesz

s. échenyi-ut

ke

V

160zestési p

valamin

minden k ö

16rmenttel

XV.

Budap

n—

erősen s

regi s m

Csak ne

Pált, So

tizmus

már ism

Per c z

miniszter

a legfőlt

hatunk

nyomokl

Per

szolga

vesztés

egyikét

amely

átalakul

rész es

ban kö

hogy sz

akik hu

a közve

vezértén

galmain

eltávozt

országba

halandó.

mából n

rassy G

mind me

kotójáho

mulva,

heim a

szirba. S

kotó. S

1867-es

már rop

halottak

a mult

seiből k

szabads

nevezete

kritikán

A „De

H

nál nem

főlttünk

szekből

felénk sz

tourista

dulásra

büntette

csak a m

vitó tart

E t

utunkat

Azonban

ség volt.

érkezésk

félhökbe

ködbe tü

kezeinke

A

volt, egy

határait

utcaira

Mire a

veszett a

szél ker

teg jégs

zánk te

fenyvest

dühétől.

tünk a

füstölgő

Megkettő

tértünk

négy

— touris

Ebédhez

vadat, s